

Den vei man maa gaa ligger klar

Taler

Nicolai Rygg

Dato

19 februar 1924

Sted

Norges Bank, Kristiania

Omstendigheter

Sentralbanksjefens årstale

- 1 I det forløpne aar har den økonomiske virksomhet været stigende. Arbeidsledigheten er gaat ned. Inden skibsfarten har der været omtrent fuld beskæftigelse. I det hele er den paa produktion og omsætning rettede virksomhet tiltat. Særlig glædelig er det at fiskehandelen og eksporten, i hvilken
- 5 næring Norges Bank har saa vidt forgrenede interesser, er naadd frem til lettere vilkaar. Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa vore næringsveies stilling, men vil komme ind paa enkelte træk av den finansielle utvikling i dette merkelige aar.

- Utviklingen begyndte fra først av godt. Avviklingsprocessen forløp regelmæssig.
- 10 Seddelomløpet var i midten av februar kommet ned til 343 ½ million kroner. I de refinansierte banker arbeidet de nye ledelser med det bedste haab om at komme gjennom, hvis de bare fik fornøden ro og stillingen ikke blev gjort uholdbar gjennom de mange rygter, som flittig blev bragt i omløp.

- 15 Saa kom tilbakeslaget. Det begyndte ikke med de største banker, men vanskeligheten meldte sig først i de mindre byer. Det blev hermed klart, at refinansieringene fra 1921 og 1922 ikke vilde holde, men at man i en række tilfælder maatte være forberedt paa nye vanskeligheter.

- 20 Jeg skal med nogen faa ord berøre disse bankrekonstruktioner som fandt sted i samarbeide med Finansdepartementet og de private banker. Alle vidste at rekonstruktionene var et redningsarbeide, uten at man derfor behøver at understreke for sterkt de ædle motiver. Man vil let faa høre, at rekonstruktionene var mislykket. Imidlertid har de gjort sin nytte som et
- 25 nødvendig ledd i avviklingsprocessen. Denne støtte av bankene og gjennom dem av vore næringer forsinket vistnok avviklingen, men under den givne situation var det praktisk politik og for opretholdelse av vort arbeidsliv har det været av

30 stor betydning. Der var vist ingen som tok del deri for forretningens skyld. Det
ærede repræsentantskap vil erindre, at jeg tidlig paa høsten 1922 anstillet en
sammenligning mellem det som vi satte paa spil gjennom støtte av bankene og
de reserver som vi uten fare kunde raade over og at jeg herunder ogsaa regnet
med den mulighet, at mesteparten vilde tapes. Vi mente at de interesser som
35 stod paa spil var saa store, at Norges Bank ikke burde ta ansvaret ved at unddra
sin støtte.

Imidlertid var utfaldet avhængig av forskjellige omstændigheter. Først og fremst
bankenes egen stilling, der igjen berodde paa konjunkturenes utvikling. For flere
byer støtte der til særlige uheld. Det mest avgjørende moment var dog i hvilken
40 utstrækning de støttede banker kunde beholde almenhetens tillid.

Allerede i januar maaned meldte sig den første av de refinansierte banker. Det
gjaldt da at finde en løsning. Der blev holdt en række konferanser med de større
privatbanker. Man drøftet alle tænkelige utveie, men det lykkedes ikke at opnaa
45 noget resultat. Siden meldte Stavangerbankene sig. Situationen var yderst
prekær. Øket støtte gjennom fornyet refinansiering maatte man avslaa, der var
altsaa ingen anden vei tilbake end konkursen og den vei fandt man betænkelig
først og fremst for de distrikter som vilde rammes derav. Det var denne situation
som skapte den midlertidige lov av 24. mars 1923 angaaende offentlig
50 administration av banker. Man tænkte paa den ene side paa alle de gode,
levedygtige forretninger, som er knyttet til bankene og som vilde komme i en
fortvilet stilling, om de pludselig blev berøvet nødvendige driftsmidler. Ganske
vist betegner administration ingen ideel form for privat bankdrift, men man
skal dog ikke undervurdere den støtte for næringslivet som disse banker har ydet
55 og yder. Paa den anden side gjaldt det at finde en form som ogsaa for
indskyterne og kreditorerne bød fordele fremfor en konkurs. I øieblikket
manglet man den fornødne oversigt for at kunne ta endelig stilling til
spørsmålet om de enkelte banker burde fortsætte eller gaa under likvidatiou.
Gjennem konkurs vilde saa mange muligheter bli lukket likesom det vilde
60 paaføre distriktene en meget haardhændt avvikling. Jeg tror ikke at en saadan
fremgangslinje vilde blit billiget fra nogen kant. Saalænge der ikke er pekt paa
nogen anden og bedre løsning end administration, kan man vistnok ta de mange
skarpe domme over loven med ro.

65 Ved lovens utarbeidelse var det de mindre, rekonstruerte banker, som truet med
sammenbrud. Som allerede nævnt næret man dengang haab om, at de to største

skulde kunne arbeide sig fremover. Centralbankens regnskap blev fremlagt og
efter dette skulde kapitalen fuldt ut kunne dække alle sikre og mulige tap. De
70 kræfter som arbeidet paa at svække tilliden og holde uroen vedlike viste sig dog
at være altfor sterke. Først blev spørsmålet aktuelt for Foreningsbanken, som
var refinansiert i november 1922 ikke mindst av hensyn til de betydelige
vestlandske interesser, som var knyttet til banken. Situationen blev mer og mer
tilspisset og der blev i april aapnet forhandlinger med regjeringen og Norges
75 Bank. Der blev søkt om at faa statens garanti for bankens samtlige forpligtelser.
Som en subsidiær løsning blev bragt i forslag at Norges Bank skulde tilsikre
banken en betydelig øket kredit for at banken kunde motstaa den tapning som
den var utsat for. Der blev undersøkt hvor stor ny kredit der trængtes for resten
av aaret og der blev nævnt 100 millioner kroner, og dette anslag var ledsaget av
80 forbehold. Dette svære beløp gjaldt altsaa bare for denne ene bank. Norges Bank
overveiet forslaget. Den anser sig ganske vist tvunget til at yde selv betydelig
kredit, hvor det gjælder at komme over en vanskelig periode. Men her var
forutaætningene ikke tilstede, for mistilliden stak for dypt. Den var blit
permanent. Der stod da alene tilbake statsgaranti og dette spørsmål blev
85 grundig og indgaaende drøftet. Regjeringen fandt at burde avslaa det saavel av
hensyn til statsfinancene som av hensyn til konsekvensene for det private
bankvæsen. En saadan garanti kunde heller ikke begrænses til Foreningsbanken
og Centralbanken alene, men man vilde faat en serie av statsgaranterte banker
og forbindelsen vilde først kunne løses efter aarrækker.

90 Stansningen av disse to store banker kunde ikke undgaa at fremkalde ganske
sterke rystelser saavel inden landet, hvor indskyterne av naturlige grunde kom i
bevægelse, som ogsaa i utlandet. Norges Bank hadde i denne tid den byrdefulde
opgave at holde de traade sammen som truet med at briste. Der meldtes uro
95 baade fra det ene og andet sted og Norges Bank maatte i stilhet rykke til
undsætning. Det blusset op igjen senere paa vaaren. Efterhaanden kom der dog
mere ro og efter at man i utlandet fik en klarere forstaaelse av stillingen blev der
jennemgaaende vist velvilje likesom de av statsmagtene trufne forføininger
virket i gunstig retning. Naar der fremdeles lyder klager over de ulemper, som
100 administrationen indebærer, maa det bemerkes, at man ikke holder tilstrækkelig
klart for sig aarsaken til disse ulemper. Det sørgelige faktum er nemlig, at banker
og til og med store banker var blit drevet paa en saadan maate, at deres kapital og
fonds var tapt og at dækning manglet for en større eller mindre del av
indskyternes tilgodehavender. Det var dette som hadde tilfølge at indskyternes
105 adgang til at disponere sine midler blev stængt. Gjennem det offentliges

foranstaltninger og gjennom administrationsloven er de ulykkelige virkninger i nogen grad avbøtet og utsiktene for indskyterne i høi grad forbedret.

110 Det som skapte de største vanskeligheter i det forløpne aar er i første række den rystelse av tilliden som indtraadte og som nødvendigvis maatte indtræde. Den svigtende tillid gav sig utslag i uttak av bankene. Den ligger ogsaa til grund for den uheldige udvikling som vor valuta har tat. Med mistillid følger motløshet. Man overdriver følgene av de begivenheter, som indtræder og uheld som
115 indtræffer tillægges uforholdsmæssige følger. Tilliden kan ikke gjenskapes med ord og forsikringer. Den gjenbygges alene paa den maate, at man atter faar følelsen av at være paa sikker grund og det er derfor av saa stor betydning at publikum nu faar sikkerhet for, at de opgjør og regnskaper, som fremlægges er fuldt ut ærlige. Nu kræves ubønhørlig sandhet. Jeg har før fremholdt, at man
120 burde ta de nødvendige skridt fuldt ut, at man ikke skulde dække over længst mulig, som altfor mange har gjort, men at man skulde foreta tilstrækkelige avskrivninger. Publikum vil forstaa at der i tider som disse maa bli store tap, men naar man alvorlig legger det frem som det er, vil selv et mindre gunstig opgjør skape større tillid end et opgjør som fremdeles gir plads for tvil.

125 Under administrationen opretholdes i beskeden utstrækning kreditgivning til gode forretninger som fortjener kredit samtidig som avviklingen skal fremmes i øket tempo. Almenheten har vistnok indtryk av, at det gaar altfor lempelig og støtter dette paa, at der ikke er saa mange konkurser, som man skulde vente.
130 Dette kan være rigtig nok, men her maa det erindres, at en konkurs i særdeles mange tilfælder ikke er at foretrække set fra bankindskyternes standpunkt. Naar nemlig en mindelig ordning byr banken aabenbart større fordele end en konkurs, vil bankens ledelse netop av hensyn til bankindskyterne vælge den ordning, som er fordelagtigst. Det er derfor bankenes egen svake stilling, som
135 bevirker at konkurs i mange tilfælder undgaaes.

Det er ogsaa den svigtende tillid som forklarer utviklingen paa pengevæsenets omraade. Dette er skedd gjennom omveie og det er ikke saa let straks at faa øie derpaa. Av frygt har mange indskytere tat ut sine indskud. Endel av indskyterne
140 har tat pengene hjem og forvarer dem der. Dette er blit endda mere almindelig i det sidste aar. Disse midler øver jo ingen indflydelse paa prisnivaøet, men disse uttak har naturligvis øket bankenes krav paa Norges Bank. Andre indskytere som tar penger ut øker sit forbruk. De fleste sætter dem imidlertid ind i andre banker, som paa denne maate blir forholdsvis rummelig stillet og kan sette

penge ut til kommuner (kommunenenes gjæld vokset fra midten av 1922 til midten av 1923 med ca. 95 millioner kroner) og gir midlertidige laan til Staten. Under en normal utvikling vil kunder flytte over fra de banker, som mister indskud til de banker, hvis indskudsmidler økes. Nu vil de banker hvis
150 indskudsmidler avtar sitte tilbake med sine engagements og maa søke støtte hos Norges Bank. Seddelmængden økes ad omveier, der skapes ny kjøpekraft og denne snikinflation er Norges Bank ikke umiddelbart herre over.

Man kan alene glæde sig over, at sparebankenes indskudsmidler vokser, naar
155 dette repræsenterer en forholdsmæssig del av nationens opsparinger, men overflytning av kapital fra instituter, som har anvendt dem til legitim næringsdrift er ikke samfundsmæssig ønskelig, da det sker paa bekostning av banker og distrikter, som tørres ut. Jeg skal lægge til, at heller ikke administrationsbankene med statens garanti for nye indskud bør faa midler,
160 naar det sker paa bekostning av andre instituter.

Denne utvikling har medført, at banker, som bærer sit distrikts forretningsliv og som fortjener tillid har maattet føre en haard kamp i det aar som gik og denne kamp har de maattet føre, fordi de blev forlatt av sit eget distrikt. Norges Bank
165 har her maattet støtte for at motvirke den undergravning, som distriktets egen befolkning truet med ved at sende indskud til Kristiania og andre store byer. Det er nok saa, at en række banker har svigtet sine indskyteres tillid, men der bør ogsaa vises maatehold med mistillid. Forøvrig er forholdet efterhaanden faldt mer til rette og disse vanskeligheter vil derfor forhaabentlig overvindes.

170 Det vigtigste arbeide som nu foreligger er at gjenopbygge de banker, som er kommet under administration. Man har vistnok ikke tilstrækkelig øie for vanskelighetene ved at bygge op det, som er væltet. Det er ganske vist ønskelig at det sker hurtig, men det bør ikke ske for hurtig. Først og fremst gjælder det at
175 man har sikker grund under føttene. Man maa ha fuld oversigt over bankenes stilling og den er ikke let at skaffe sig, fordi der er saa mange forhold, som endnu ikke er avklaret. Hvad der nu gjøres maa bli gjort paa en saadan maate, at det holder. Det er videre klart, at man ikke kan forteætte med rekonstruktioner paa den maate som hittil gjort. Disse tilhører en vanskelig overgangsperiode. Norges
180 Bank og vel heller ikke Staten ønsker at sitte med aktieinteresser i privatbanker. At finde en nyordning er ikke bare et spørsmåal om fantasi. Hvad det gjælder er at skaffe ny kapital. Løsningen kan søkes i oprettelse av nye banker, som begynder forsigtig fra nyt av og tillike kan foreta avviklingen av de gamle. Denne

185 løsning byr mange fordele. I en række tilfælder vil man dog vælge at
rekonstruere den gamle bank, men den nødvendige forudsætning vil være, at der
blir tegnet ny kapital i distriktet. Norges Bank kan som sagt ikke delta i denne
tegning og maalet maa jo ogsaa være, at bankene kan arbeide frit uten nogen
overledelse i Finansdepartementet eller Norges Bank. Tilveiebringelsen av
190 denne kapital maa kræve sin tid.

Bankmisèrena virkninger kan spores i opgavene for Norges Bank. Bankens
utlaan, som allerede laa saa høit, flommet op over tidligere rekordtal og var ved
utgangen av mai oppe i ca. 517 millioner kroner. Seddelomløpet steg sterkt ved
195 utgangen av mars og stigningen fortsatte utover saaledes at tallene fra utgangen
av april laa høiere end det foregaaende aar; 400 millioner-grænsen, som man
ellers neppe vilde naadd igjen blev nu overskredet ved en række opgjør. Fra 30.
april til 7. august laa bankens reserver under 25 millioner, det vil si, banken
maatte benytte sig av den ekstraordinære seddelutstedelsesret, som man efter
200 den tidligere utvikling mente at være kommet utenom. Ogsaa senere har
reservene ved en række opgjør holdt sig meget lavt. Denne utvikling fremtvang
forhøielse av diskontoen til 6 % fra 2. mai. Pengemarkedet strammedes utover
høsten og bankenes disponible beholdninger svandt ind. Dette træder tydelig
frem i opgavene over folioindskud i Norges Bank. Disse svinget i begyndelsen av
205 aaret mellem 150 og 180 millioner, men synker fra vaaren efterhaanden ned til
100 millioner tildels ned betydelig derunder. Som eksempel kan nævnes, at
bankene 22. mars hadde indestaaende ved hovedsættet ca. 85 millioner kroner,
mens beløpet 22. december var gaat ned til 12 ½ million. Denne stramning i
forbindelse med valutakursenes ugunstige forløp fremtvang en ny forhøielse av
210 diskontoen, nemlig til 7 % fra 10. november. Aaret frembød saaledes i det hele
store vanskeligheter for Norges Bank og stillet banken likeoverfor mange
opgaver og avgjørelser av vidtrækkende betydning. De ekstraordinære forhold
stillet ogsaa store krav til bankens personale, som med stor interesse og god vilje
har baaret de byrder som følger med den sterke paakjenning.

215 Da Norges Banks avdelinger rundt omkring i landet er repræsenteret her idag,
vil jeg gjerne henvende nogen ord til dem. Jeg har tidligere ikke lagt skjul paa, at
der ved enkelte avdelinger var begaaet feil, om end for det meste under en anden
ledelse end den nuværende. Saa meget større grund har vi til at anerkjende de
220 gode bestræbelser som er gjort for at bringe forholdene ind i de rette spor og vi
vurderer den forstaaelse som bestyrelsene gjennomgaaende viser likeoverfor de
krav, som maa stilles til Norges Bank under saa vanskelige forhold som i denne

225 tid, da det er end mere nødvendig at alle ledd arbeider sammen, haand i haand
og efter de samme principper. Direktionen vil uttrykke sin erkjendtlighet for
den gode vilje, som vises fra alle sider.

I forbindelse hermed vil jeg berøre et enkelt punkt. Der er reist kritik likeoverfor
nogen avdelinger for den maate, hvorpaa der i enkelte tilfælder er erhvervet
230 deposita i banker. Direktionen har tidligere fremholdt, at hvis der skulde være
begaat nogen feil, vilde det bli rettet. Vi har imidlertid ikke hittil kunnet
konstatere noget tilfælde. Forholdet har været, at vedkommende bank har øvet
et sterkt tryk for at opnaa kredit under paaberopelse av, at vigtige interesser for
distriktet stod paa spil. Naar saa dette ønske er imøtekommet kommer
235 belønningen efterpaa i form av mistænkeliggjørelse.

Hvad spørsmålet om deposita for bankers laan i Norges Bank angaar gjælder
den hovedlov, som er os foreskrevet, at Norges Banks midler skal anbringes paa
betryggende maate. Dens kredit ydes enten mot promesser mot foreskreven
240 sikkerhet i depot eller gjennom rediskontering. Efter vore regler skal der
fortrinsvis antas til diskontering virkelige helst korte forretningsveksler. Som
forholdene nu ligger an, er man nødt til at slaa av paa fordringene med hensyn
til likviditeten, men det er et ubønhørlig krav, at sikkerheten skal være
tilfredsstillende. Hvis krediten er av beskedent omfang er spørsmålet
245 forholdsvis let. Økes derimot engagementet uforholdsmæssig opretholder
Norges Bank kravet om sikkerhet og dette krav vil bli opretholdt som hittil
ogsaa i fremtiden. Norges Bank kan ikke legge dette i de laantagende bankers
hænder. Den bedømmer selv den sikkerhet, der maa kræves. Jeg skal ikke gaa
nærmere ind paa vor stilling, om vi hadde godtatt hvad bankene hadde budt os.
250 Sikkerheten kan ligge i de depoter, som er nedlagt for vekslene. Hvis
sikkerhetene ikke strækker til, kræves depositum av bankens egne beholdninger.

Det maa indrømmes at aaret i mange henseender har gaat os imot. Istedetfor at
255 rykke frem er vi glidd tilbake. Hindringene var for store. Saa meget sterkere
grund er der til at samle alle kræfter og gaa fremad paany og Norges Bank vil
rette en appel til alle kræfter om at yde sin medvirkning. Der er dem som mener,
at det vil ordne sig selv. Dette er en vildfarelse. Det kan i sandhet sies, at vor
skjæbne ligger i vor egen haand om den end vil kunne lettes gjennom
260 konjunkturenes utvikling. Jeg kan nævne nogen punkter hvor det netop beror
pas vor egen vilje at sikre en rolig fremgang.

Det vil være skadelig nu at gaa til forhøielse av lønningene. Det vil kun bidra til
265 at vi glir endnu længere tilbage og jeg vil faa lov at fremholde dette paany.
Norges Bank har intet ønske om at blande sig ind i fordelingen mellem de
forskjellige samfundsklasser. Hvad jeg har søkt at fremholde er den lovmæssige
reduktion, som bør ske over hele linjen. Under disse forhold at gaa til
Lønsforhøielse vil være en fare og hævnne sig paa det hele samfund. For saavidt
270 angaar bedriftsledernes og høiere lønninger i det hele, hvor saa mange
anstøtelige misbruk har gaat i svang, har vi ikke bare kunnet fremholde vor
opfatning, men ogsaa bidrat til en bedring. Med støtte av banker utover landet
er der gjennomført betydelige nedsættelser. Norges Bank bar gang paa gang søkt
at faa gjennomført dette og der foreligger ogsaa mange oplysninger om at
275 arbeidet har baaret gode frugter. Jeg kan ikke si, at dette arbeide er avsluttet,
men der er allerede gjort meget.

I samme forbindelse maa jeg ogsaa nævne den stadige uro paa arbeidsmarkedet.
Den skadelige virkning paa valutaen er tydelig for alle. Men de skadelige
280 virkninger er ikke uttømt hermed. Stansningen av arbeidet gjør byrdene ved at
holde bedriftslivet tyngre for bankene, gjør det besværligere end nødvendig at
arbeide sig fremover og sinker utviklingen i høi grad.

Vi har fremholdt hvilken overordentlig stor betydning det har, at de offentlige
285 husholdninger blir lagt paa sikker grund og vi har herom gjort henvendelse til
statsmagtene fordi vi i vor virksomhet kan konstatere de ugunstige virkninger av
underskudsbudgetter og fortsat gjeldsstiftelse og betænkelighetene er størst ved
laan i utlandet. Denne vor henvendelse har ogsaa adresse til kommunene, hvor
der endnu mangler adskilligt paa at forsvarlig økonomi er gjennomført og ikke
290 bare til de kommuner, som allerede er naadd hen til kanten, men først og fremst
dem som endnu er et stykke derfra. Særlig tænkes paa aulægsvirksomheten, som
holdes oppe over vor formue.

Jeg har allerede nævnt den herskende tilbøielighet til at tro at det værste vil
295 indtræffe. Desværre har der været kræfter i virksomhet som bevisst søker dette
utnyttet, men en nøktern bedømmelse gir ikke plass for den ynkelige
selvopgivelse, som man gang paa gang kan se eksempler paa.

Mens vi for nogen aar siden sat inde med betydelige tilgodehavender i utlandet,
300 er billedet nu helt forandret. Beholdningene blev brukt op, og da indtægtene

svigtet, holdt man det gaaende med gjæld. Det har tat altfor lang tid før kursen blev lagt om.

305 Norges Bank er nødt til at gennemføre den diskontopolitik, som situationen kræver. Det er vigtige interesser som staar mot hinanden og her kan overhodet ikke gjøres noget som fører frem uten at det koster. Under kampen mot de ugunstige valutakurser, mot et stigende prisnivaa, mot tvil og mistillid er man nødt til at anvende de midler som staar til raadighet for at begrænse forbruket
310 og bremse paa gjældsstiftelsen. Det er ikke let at forlike kravene om store utlaan med billig rente. Det er naturlig at de forskjellige interesser gjør sin opfatning gjældende, men man vil ogsaa være opmerksom paa, at disse opfatninger oftest bestemmes efter hvad der passer de egne interesser bedst og hvor mange opinionsytringer eller resolutioner vi end faar, de befrir os dog ikke for ansvaret
315 for tingenes fortsatte skjæve gang om vi imøtekommer de ønsker som fremsættes.

Man kan paa mange maater spore en viss lyst til at faa øket seddelutstedelsen, tildels bevisst, men ofte ogsaa ubevisst. Det kan medføre en lindring i øieblikket,
320 men efter vor mening bør der ikke anvendes kunstige stimulanser men reelle midler. Vi gjør ikke det norske folk nogen tjeneste ved at øke seddelomløpet og vi ønsker ikke at benytte denne metode.

Ogsaa i aaret 1923 har der været skrevet og talt meget om stabilisering og disse
325 diskussioner kan være nyttige, men foreløbig kræves først og fremst handling. Optar man stabiliseringsspørsmålet til nærmere eftertanke, melder der sig et mylder av spørmaal, som først maa ordnes og det er paa dette stadium av forberedelse vi nu befinder os.

330 I aaret 1923 gik vor valuta betydelig ned tiltrods for de ofre der blev gjort. Norges Bank har av sine beholdninger og anden kilde skilt sig av med utenlandsk valuta omregnet i sterling til et beløp av 1 1/3 mill. L Desuten har vi disponert av Statens dollarlaan 19,1 mill. \$, hvorav 13,3 mill. fra august til december. Det samlede nettobeløp andrar i norsk valuta til ca. 155 mill. kroner.
335 Vi vilde uten vanskelighet ha kunnet skille os av med større poster av vore aktiver uten at det vilde ha medført nogen synderlig bedring. Naar man staar midt i dette arbeide, faar man det sterkeste indtryk av hvilke vældige kræfter man har at arbeide mot. Skal man opta arbeidet for en stabilisering maa forutsætningene være tilstede og et uheldigere aar end 1923 som utgangspunkt

for en stabilisering kan vel neppe tænkes. Norges Bank er ikke oplagt til at anstille eksperimenter som allerede paa forhaand maa ansees haabløse.

345 Den vei man maa gaa ligger klar. Man maa arbeide sig fremover. Det er ogsaa glædelig at notere, at erkjendelsen av hvad der skal til er mere vaaken. Vil man ikke frem og sætter man ikke alt ind paa at komme forover, gaar det ubønhørlig tilbage.

350

Jeg skal derefter gi nogen oplysninger om vort regnskap for 1923. Aarets indtægter med fradrag av omkostninger m. v. utgjør kr. 20 138 134,28 eller ca. kr. 450 000.00 mer end i 1922. Efter repræsentantskapets bestemmelser er overskuddet besluttet anvendt paa følgende maate :

355

Avskrininger paa tapkr. 16 300 000,00

Til byggefond henlægges.....kr. 300 000,00

Der utebetales som utbytte aktionærene 8%... kr. 2 800 000,00

Staten faar..... .kr. 719 067,14

360

Mens resten eller..... kr. 19 067,14
henlægges til reguleringsfondet.

365

Med de tidligere foretagne avsætninger er vi helt a jour med paaregnelige tap paa vore engagementer inklusive boers konto. Vistnok gjenstaar der fremdeles
betydelige beløp paa boers konto men efter Norges Banks praksis føres paa
denne konto alle fordringer, som ikke ordnes inden utgangen av den efter
papirets forfald følgende maaned. Kontoen omfatter derfor mange fordringer,
som efterhaanden indgaar og gir ikke noget rigtig billede av de tap som der maa
regnes med. At der vil komme nye tap til er vi fuldt paa det rene med, men vi
370 har tat alt med som direktionen og bestyrelsene for tiden har oversigt over. Vi
kan derfor anvende aarets avskrivninger helt paa bankens andel i
rekonstruktionene og for yderligere at bringe denne post ned har
repræsentantskapet besluttet at avskrive kr. 12 200 000,00 av Delkrederefondet.
Dette fond oprettedes oprindelig for at møte risikoen ved de utenlandske laan.

375

Disse er nu helt indgaat, et sidste mindre beløp i 1923, saaledes at fondet i sin
helhet kan anvendes for tap paa indlandet. Norges Banks interesser i
bankrekonstruktioner representerer ca. 48,7 millioner kroner, dels som aktier,
dels som indskud i saadanne banker. Herpaa avskrives altsaa iaar ca. 28.5

380 millioner kroner saaledes at der blir tilbake ca. 20 millioner kroner fordelt paa
17 banker, for hvis vedkommende Norges Banks andel representerer en større
eller mindre værdi. Likeoverfor disse risikoer staar fremdeles et Delkrederefond
paa ca. kr. 30 139 000,00. Vi har anset det rigtig at paaskynde avskrivningene saa
385 sterkt som mulig og under hensyn til de ekstraordinære forhold og til de krav,
som ogsaa stilles til privatbankene om moderation ved utbytteudelingen har vi
fundet det formaalstjenlig at begrænse utbyttet til 8 %.

Kilde

www.norges-bank.no

390

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/den-vei-man-maa-gaa-ligger-klar>

395

400

405

410

415